

‘Korsakov is in zekere zin barmhartig’

Ik behandel al veertien jaar korsakovpatiënten en ben nog altijd verbijsterd over de ernst van hun geheugenproblemen. Bij de intake vraag ik hen vaak naar de datum. Meestal zitten zij er geen dagen of weken naast, maar jaren. Even opmerkelijk is hun reactie als zij daarmee worden geconfronteerd. Als ik erachter zou komen dat het vandaag 5 maart 2019 is, zou ik flippen. Maar de meeste korsakovpatiënten reageren wonderlijk genoeg gelaten; “ik ben nu eenmaal niet zo geïnteresseerd in data.”

Dat gebrekkige besef van de ernst van hun geheugenstoornis komt mogelijk omdat bij deze patiënten ook de functies van zelfobservatie en zelfkritiek zijn verminderd door de hersenschade. In zekere zin is dat barmhartig. Korsakovpatiënten kunnen daardoor vrij gemoedelijk door het leven gaan. Veel andere patiënten met alleen geheugenstoornissen zijn voortdurend in paniek, omdat zij een duidelijk besef hebben van hun volledige desoriëntatie en hun falende geheugen.

Toen ik in 2000 als neuroloog werd gevraagd om een korsakovafdeling te leiden, was ik daar niet zo happig op. Ik had aanvankelijk weinig affiniteit met mensen die hun brein aan gort hadden gedronken. Het is een weinig populair type patiënt; ook de maatschappij is niet dol op ze. Maar toen ik me in hun problematiek verdiepte, begon ik het al snel interessant te vinden.

Mensen denken vaak dat hersenschade bij korsakov ontstaat door de drank, maar het is het gevolg van verwaarlozing en ondervoeding waardoor een gebrek aan vitamine B1 ontstaat. De stoornis kan zich dus ook voordoen bij mensen die nooit hebben gedronken. Ik kan mij een jonge Somalische vrouw herinneren die gelovig moslim was en niet dronk, maar die wel slecht at en leed aan zwangerschaps-braken. Aanvankelijk dacht men dat zij geen Nederlands wilde leren, maar later bleek dat zij daartoe niet meer in staat was door haar korsakovsyndroom.’ MATHIJS SMIT

Klaas Arts

[54] is gedragsneuroloog en gespecialiseerd in de behandeling van korsakovpatiënten.